

Redaktör: Lars Rombo

Nr 408, utskrivet v 12-14, 2024

Kära läsare!

Fråga: Jag undrar om det finns rekommendationer nu för tiden om hur långt upp i ålder vi kan ge Gardasil?

Svar: Någon formell övre gräns finns inte. I Stockholmsregionen rekommenderas: Män upp till 26 år. HS-män upp till 45 år. Upplever kunden att hen har ett riskbeteende så är det OK att ge.

Fråga: Man 67 år ska till Uganda i 3 veckor. Åker den 14 maj. Vad tror du om att ge vaccin mot denguefeber? Vi har ju tre månader på oss. Har inte haft dengue innan.

Svar: Gråzon men tiden som han är där är kort och Qdenga inte prioriterat. Men vill han ha så OK.

Anjas svar: För mig ingen gråzon. Jag skulle INTE ge. Finns inga data för vare sig skydd eller för risker att vaccinera 67-åringar. Kort resa till område med lägre incidens.

Fråga: Jag har en patient född 1949 som var hos mig för bältrosvaccination tidigare i veckan, pat var osäker om hon har haft vattkoppor som barn, lämnade prov för antikroppar mot varicellae, provsvaret har kommit in och det visar sig att patient inte har haft vattkoppor tidigare. Ska hon ta varicellaevaccin istället?

Svar: Ja det verkar rimligt. Två doser, gärna med ett års intervall. Sedan har hon en viss effekt mot zoster i flera år men kan ta vaccin när som helst.

Fråga: Jag har en patient född 1942 som tog en dos Shingrix i maj förra året, fick därefter lymfom och cellgiftsbehandling och blev avrådd att ta den andra dosen på grund av behandlingen. Nu undrar pat om han skall börja om vaccinationen när det har gått så pass lång tid eller kan han ta fortfarande sin andra dos Shingrix?

Svar: Jag förstår dig som att cytostatika inte pågår och ser inga problem med dos 2 nu även om det är senare än 6 månaders intervall.

Fråga: Vi har en 32-årig tjej som vill ha sin tredje dos Gardasil nu. Är då inte med i Region Skånes forskningsgrupp som är upp till 30-åringar. Denna tjej har endast fått två doser Gardasil som tonåring och då det tidigare Gardasilvaccinet. Behöver hon starta om med tre doser Gardasil 9 eller räcker en dos?

Svar: Hon har sannolikt redan skydd mot de fyra typer som ingick tidigare (särskilt om hon var riktigt ung tonåring där två doser var standard). Men om hon vill ha komplett skydd mot ytterligare 5 serotyper så måste hon ta tre doser.

Fråga: Flera anställda fått vaccin Qdenga dos 1 inför frekvent resande eller inför flerårigt arbete i Brasilien mot bakgrund att ta dos 2 på plats i landet då samma vaccin tidigare erbjudits för de anställda. MEN nu finns inte Qdenga att tillgå i Brasilien varför vi undrar om ni har någon info om det är OK att minska ned tiden mellan första och andra dosen så vi här hemma ger dos 2 innan avresan? Hur tätt kan vi i så fall ge doserna? Hur ska vi tänka ang vacc Qdenga? Går diskussion om ökad risk för allvarlig sjukdom efter bara en spruta om man åker till områden med hög denguerisk och får sjukdomen (dvs att första vaccineringen jämföras med haft denguefeber?).

Svar: Det finns så vitt jag vet inga studier på kortare intervall till dos 2 och inga bra studier för vuxna. Eftersom redan dos 1 ger ett visst skydd kan det vara tänkbart att nöja sig med den dosen och ta dos 2 vid hemkomsten.

Svar från Anja: Finns inga studier på kortare intervall så det kan jag inte uttala mig om. Tror generellt det är en dålig plan tills vidare. Däremot har man gott skydd av en dos under lite längre tid och jag tycker att man i fallet ovan får nöja sig med att ge dos två när de kommer hem. Om några av de anställda inte kommer hem på ett år vet vi inte alls hur antikropps-nivån efter en

dos ser ut och om det ev finns en risk för ADEM. Nu är ju dessutom risken för dengue hög i hela Sydamerika, så just den gruppen som inte kan få dos 2 inom rimlig tid känns ju ganska osäker att vaccinera tycker jag. Tiden får utröna.

Fråga: Kvinna född på 60-talet ska börja med MTX-injektioner och blivit rekommenderad att ta vaccin mot pneumokockinfektion. Hon undrar nu när hon ska ta Apexxnar; innan eller när hon har börjat med MTX? Vad tänker du för tidsintervall mellan vaccin och medicin? Finns det studier som visar att det är viktigt att ta vaccin mot pneumokockinfektion om man får MTX-behandling? Kvinnan i fråga är egentligen inte så pigg på att börja med MTX, ej heller att ta Apexxnar om det inte behövs.

Svar: Bäst att ge vaccin innan MTX inleds - gärna med en månads intervall mellan MTX och vaccin. När frågan väl är väckt är det enklast att hålla med och ge vaccin - gärna Apexxnar för att täcka många serotyper. (Tillägg: Som vanligt svarar jag i första hand bara på den fråga jag har fått och efterfrågas Apexxnar så begränsas mitt svar till detta. Och om hon inte var immun-supprimerad vid vaccinationen hade Pneumovax räckt).

Fråga: BVC-läkare på en VC rekommenderar barn 11 månader att vaccinera sig mot mässling för Spanienresa i en dryg vecka som turister. Familjen bor i egen lägenhet. Han menar på att det är en ökad risk nu i Europa? Vad får han det ifrån, ser inte att det är några utbrott i varken Spanien Frankrike eller Italien.

Svar: Jag kan hålla med dig men om risken är precis lika låg som i Sverige vet jag inte. Enligt Anja snarast något lägre risk i Spanien! Men vill man ha och det finns en oro i familjen är det OK trots att det blir en extra dos vid 18 månader.

Fråga: En 6-årig pojke som vistas i Stockholms skärgård på sommaren, har tagit 4 doser TBE enligt sedvanligt schema, senast förra våren 2023. Ska ha igen 2028. Nu har de fått veta att vaccin på den mottagningen där de vaccinerats ej förvarats enligt riktlinjer för kylkedjan. Föräldrarna vill ge sin son en boosterdos denna vår för att vara på den säkra sidan. Vad anser du? Hade du gett en dos till nu? Vi har ett fall till

som vaccinerats på samma mottagning, de är vuxna och inne på 5-årsintervallet, de önskar ta en dos nu trots att det bara gått 3 år sedan senaste dos.

Svar: Det går inte att svara på eftersom det inte står på vilket sätt och under vilken tid som vaccinet förvarats olämpligt. Enklast är att låta den mottagning som förvarat vaccinerna avgöra. Samma sak gäller de kunder som vill förkorta intervallet till 3 år av samma skäl...

Svar på förra månadens fall:

Fråga: Vi vaccinerade en fullt frisk 62-årig kvinna med Ixiaro, efter cirka 4 timmar fick hon svår huvudvärk och takycardi, stark obehags-känsla. När hon vaknar på morgonen så har hon fortfarande huvudvärk, senare på em blir hon förkyld och är hemma från sitt jobb i en vecka. Vågar vi ge dos nr 2?

Svar: Låter inte alls som vaccinersakat - snarare influensa eller så. Jag skulle våga ge dos nr 2.

Månadens fall:

Fråga: Ett barn, 10 månader, ska till Mallorca i 6 veckor med avresa 26 mars och föräldrarna har bokat för mässlingvaccin i morgon. Det är ju lite sent inpå resa och vi har inga utbrott i Spanien. Vad anser du, ska jag ändå ge med risk för att barnet har feber när de åker? Det är väl den längre tiden de ska spendera där, som gör att jag undrar.